

Szerkesztőségi iroda:

Nagybcskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybcskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁI

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Nagybcskerek, 1908.

XXXVII. évfolyam 102. szám.

A torontái jegyzők és orvosok nyugdíj-intézete.

Nagybcskerek, május 4.

A torontáivármegyei községi és körjegyzők, valamint az orvosok között már régebben folynak a tárgyalások a két testület nyugdíj-intézeteinek egyesítése érdekében.

A tárgyalások, mint ismeretesek, már annyira jutottak, hogy a jegyzők és az orvosok megállapították a közös nyugdíj-intézet alapszabálytervezetét, amely a napokban kerül döntés alá.

Tekintettel a két testületnek egy az állami, mint a társadalmi életben jelentős állását, a nyugdíj-ügy részletes megvilágításul adjuk itt az alapszabálytervezet indoklását, mely a következő:

A községi és körjegyzők, valamint a segédjegyzők illetményeinek szabályozásáról szóló 1904. évi XI. t. c. életbelépte fonálán nyugdíj-intézeti szabályrendeletünk akkép módosított, hogy 2000, illetve 1000 koronánál magasabb fizetéssel bírók, fizetésük arányában élvezzék nyugdíjukat. Utóbbi alapszabály 1907. évi január hó 1-én lépett életbe. Ilyen rövid időközben ezen szabályzat ismét módosítása talán indokoltnak sem látszik. De ha tekintetbe vesszük, hogy a fizetési többlet utáni nyugdíjaztatás és járulékok mennyiségéről, illetve elégséges alakulásról tapasztalatok nem voltak, másrészt pedig előtérbe lépett azon közóhaj, hogy a más községi alkalmazottak, akik a jegyzőknek ugyszólván munkatársai, nevezetesen: az irnokok, gyámpénztári kezelőszemélyzet, végrehajtók, kézbesítők, rendőrbiztosok, stb. élethossziglan megválasztott és rendes fizetést élvező segédszemélyzetről, munkaképtelensége, aggkor, elhunyt esetére róla s családjáról gondoskodni elődázhatlan szociális kötelesség, továbbá tekintve azon sajnos tapasztalatot, mely szerint köztünk a halandóság 25 évi szolgálati időben 79% százalékat ért el, ezen néhai kartársaink özvegyei a férjüket megillető nyugdíjösszeg 50%-ából megélni képtelenek. A család leginkább akkor szorul fentartójára, mikor a gyermeknevelés tetőpontját éri el. A hátrahagyott özvegyet megillető 400-700 koronáig, illetve 200-350 koronáig azon időre terjedő nyugdíj elégtelenségét további érvekkel igazolni, azt hiszem felesleges.

Az 1907. évi január hó 1-én életbelépett szabályrendeletnek módosítását, dacára az említett fontos érveknek, ily rövid időre nem mertük volna kezdeményezni, ha kapóra nem jö a torontáivármegyei orvosok nyugdíjintézetének mult évben megindított és folyó évi január havában a vármegye nagyságos alispánjához beadott abbeli kérelme, mely szerint a tekintetes törvényhatósági bizottság mondja ki a községi és körorvosok nyugdíjintézetének a községi és körjegyzők nyugdíj-intézetével való fúzióját.

Annak tudatában, hogy a torontáivármegyei községi és körjegyzők nyugdíj-intézete a községi törvényben gyökeredző megyei intézmény, amely kiváló vármegyénk humánusan gondolkozó vezetőinek támogatásával számunkra a jogos és méltányos befolyást tartotta fenn már azon okból is, mert a jegyzők kezdettől fogva, már 1881. évben saját kezdeményezésük és erejükkel létesítették ezen intézetet. Mi sem természetesebb tehát, ha tekintetben a jegyzői egyesület vezetői biztositandó további befolyásukat, az alkalmat felhasználva törekedünk a közóhajj szem előtt tartva, a fennálló körülményeknek megfelelő szabályrendeletet módosító tervezetet jóeleve kidolgozni.

Mielőtt azonban a tervezetet a nyilvánosságra bocsájtottuk, illetve vármegyénk illetékes vezetőinek előterjesztettük volna, kötelességünknek tartottuk azt az érdekeltégeknek előzőleg megküldeni, hogy így magunk közt a tervezetet

letárgyalva, mint az érdekelteknek közkívánata juthasson a hivatott fórum elé.

Az idő rövidsége, az anyaggyűjtés lassúsága s terjedelmes feldolgozása, nemkülönbön más elfoglaltságom lehetetlenné tette a tervezettel együtt az indoklást is közölni. Az indoklásra — öszintén megvallva — nem fektettem nagy súlyt, feltételezve azt, hogy kartársaink anélkül is, mint szakemberek, a tervezet üdvös voltáról maguknak teljes képet ne alkothassanak. Előre kell még bocsájtanom, hogy az átdolgozásnál főképp azon elv vezérelt, hogy a szembetűnő igazságtalanságok gyökeresen kiegyenlítettessenek, a már nélkülözhetetlen szigorító rendelkezések felvételének, miáltal nyugdíjintézetünk minden eshetőségre biztosítva, rendeltetésének minden időre megfelelhessen.

A tervezetre való áttérés előtt ki kell mutatnom, hogy eddig mit fizettünk és jövőre mennyit fogunk évi járulékok címén fizetni:

Az eddig érvényben levő szabályzat szerint a községek a jegyzők és segédjegyzők összes járandóságának évi 10%-ával, az 1907. évi zárszámadás szerint 48575 kor. 12 fillérrel vannak megterhelve. 1909. évi január hó 1-től már nem az illetők összes illetményei után, hanem a rendes 2000, illetve 1000 kor. nyugdíjösszegek utáni 6% évi járulékok tervezetük minden nála rendszeresített oly állás után, amely a tervezet szerinti nyugdíjigogosultsággal jár. Ezen alapon a községek évi hozzájárulása, dacára annak, hogy minden községi alkalmazott, tehát a nyugdíjigogosultak száma 357-ről 609-re, sőt még többre fog emelkedni, nem lesz az eddigieknél magasabb.

A beszerzett adatokból kitűnik, hogy:

I. 1. Jegyzők 177 állásért. 2. Orvosok 89 állásért (266 a 120 kor.) = 31.920 korona. 3. Segédjegyzők 180 állásért. 4. Alkalmazottak 163 állásért (343 a 60 korona) = 20.580 kor. = 52.500 korona.

Figyelmem kívül nem hagyható, hogy az 1907. évi zárszámadásban kiténtetett 48.573 kor. 12 fillér még tetemesen emelkedni fog, mert a szabályzat még nincsen egészen végrehajtva, amennyiben az öszilletmények még nem kerültek teljes előírásra. A községek eddigi terhe tehát nem fog emelkedni.

II. A nyugdíj-intézeti alaptőke, a községi orvosok és más alkalmazottak bevonása után, ha az illetők szolgálati éveiket tényleg beszámítatják, hozadéka lesz: 1. Az 1907. évi számadás szerinti alapunk 458.654 korona. 2. Az orvosi nyugdíjigyletben levő 62 orvos hoz 118.150 kor. 3. Ezen egyleten kívül levő 35 orvos 87.500 kor. 4. Más 159 alkalmazott 105.224 korona (769.528+4%) = 30.781 kor.

III. Ha szolgálati évek nem számíthatnak be, akkor a nyugdíj-intézeti alaptőke következőképp alakul és ennek hozadéka lesz: 1. Az 1907. évi számadás szerinti alapunk 458.654 korona. 2. ad II/2. változatlan, mert 10 évre jogot szerzett 118.150 kor. 3. 35 az orvosi egyleten kívül levő községi orvos alaptőkejáruléka kor szerint 13.300 kor. 4. 159 más alkalmazott kor szerinti alaptőke előírása 32.550 kor. (622.654+4%) = 24.906 kor.

IV. A tagok évi járuléka 2000, illetve 1000 korona rendes nyugdíj után: 1. Jegyző 177. 2. Községi orvos 89, (266 a 100 kor.) = 26.600. 3. Jogot szerzett orvos 16, (a 200 kor.) = 3200. 29.800. 4. Segédjegyző 180. 5. Egyéb alkalmazott 163, (343 a 50 kor.) = 17.150 = 46.950 korona.

V. Azon tagok, akik az 1907. évi szabályzat szerint a 2000, illetve 1000 kor. rendes nyugdíj felül még további 5%-ot fizetnek: 1. 26 jegyző összárandóság többlete 12.942 kor. 2. 53 segédjegyző összárandóság többlete 9798 kor. (22.740+5%) = 1137 kor. A tagok évi járuléka összesen IV. és V. szerint 48.087 kor.

Most már az alacsonyabb évi jövedelmet összegezve: Ad I. alatt kimutatott 52.500 kor., ad III. alatt kimutatott 24.906 kor., ad IV. alatt kimutatott 46.950 kor., ad V. alatt kimutatott

1137 kor., összesen 125.593 kor. Az 1907. évi számadás szerint nyugdíj és nevelési járulékok fizetésére előirátott 86.629 kor.

VI. Számításba véve azon valószínűséget, hogy az intézeti tagok közül a fele a magasabb 3000, illetve 1500 kor. maximális nyugdíjazásra tart igényt, a IV. alatti járulékok következőleg módosul: 1. Jegyző és orvos 133 a 50 = 6650 kor. 2. Segédszemélyzet 172 a 25 (4300) 10.950 kor. 3. A IV. és V. alatti rendes járulékok 48.087 = 59.037 kor.

A szolgálati évek beszámításával tehát a nyugdíj- és nevelési járulékokra fordítható évi hozadék lesz: Ad I. változatlan 52.500 kor., ad II. alatti alaptőke után 30.871 kor., ad VI. alatti tagok járuléka 59.037 kor. Összesen 142.318 kor.

Erre már most az a kérdés merül fel, vajjon elégséges lesz-e az V. alatti 125.593 kor., illetve a VI. alatti 142.318 kor. évi jövedék? A tagok szaporulatával természetesen a nyugdíjasok nyugdíja s az árvák nevelési szükséglete emelkedni fog. Erre nézve teljesen megbízható adatok állnak rendelkezésre. A zárszámadási füzetek azt mutatják, hogy a mult 10 év alatt, úgyint: 1898. évben 79 nyugdíjas s árva 52360 koronát élvezett. Növekvés: 1899. 86. 61200 k-t. 7. tétel 8840 kor. 1900. 93. 66320 k-t. 7. 5120 kor. 1901. 99. 68810 k-t. 6. 2490 kor. 1902. 107. 76250 k-t. 8. 7440 kor. 1903. 108. 76280 k-t. 1. 30 kor. 1904. 109. 77250 k-t. 1. 970 kor. 1905. 112. 77790 k-t. 3. 540 kor. 1906. 118. 83880 k-t. 6. 6090 kor. 1907. 124. 88420 k-t. 6. 4540 kor. Összesen: 45 tétel 36060 koronával szaporodott. 79+45 = az 1907. évi 124 tétel utáni 36060+52360 = 88420 koronával.

A következő 10 év alatt nyugdíjintézetünket tehát terhelni fogja: Léven az 1907. év végén az intézet fizető taglétszáma: ad 1/349, — a 10 év alatti nyugdíjasok szaporulata 45 és ezekre fordított összeg 36060 korona.

A bevonások után 10 év alatt a nyugdíjasok száma alakulni fog: 349:45 = 609: x-hez = 79, továbbá a szükséglet lesz: 45: 36060 = 79 x-hez = 63305+52360 = 115665 kor. a jövő 1917. év végén.

Akár az V., akár a VI. pont alatt nyert jövedelemmel összehasonlítva, mutatkozik 9928, illetve 26653 kor. felesleg. Kétségtelen, hogy a kiadási szaporulat fokozatosan csak a 10. év után fogja elérni a 115665 kor. szükségletet. Tehát évi megtakarításra számíthatunk. Másrészt nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy a maximális nyugdíjak a rendelkezésre álló hozadékot némiképp magasabb arányban fogják fogyasztani, ami a fel nem használt évi megtakarításból leli busás fedezetét. Nyugdíjintézetünk egészséges alapon fog nyugodni. Képes lesz minden aggodalom nélkül céljának teljesen megfelelni.

Az egyes változott §§-ra nézve következő indokok szolgáltak alapul:

2. §-hoz. Mentől több tagot számlál valamely egyesület, annál erősebb, fennállása biztosabb, jövedelmezőbb. Kevés fizető taggal bíró testület szükségletét aránylagos magas megterhelhetéssel sem képes előteremteni. Miért is a tagok szaporodása a nyugdíjintézetnek előnyére fog válni.

3. §-hoz. A tagok különfelesége s a szerzett jogok épségben tartása a felállított fokozatokban leli indokát.

10. §-hoz. Az alapszabály létesítésének elérése és céljának kifolyásából a nagyobb megterhelhetést lehetőleg mellőzni kellett. Nevezetesen: a régi szabályzat 9. §-ának c) pontja kötelezte községeinket, hogy a jegyzők és segédjegyzők összes illetményeik 10%-át tartoznak évi hozzájárulás címén fizetni. Ezentul a községek a bevonható, náluk rendszeresített összes állásaik után csak a rendes 2000, illetve 1000 kor. nyugdíj-összeg 6%-ával fognak hozzájárulni. Ami a jelenlegi megterhelhetésnek felel meg. Ezáltal azonban megszűnik azon szembetűnő tarthatatlan igazságtalanság, hogy azon községek, melyek jegyzőjük és segédjegyzőjük fizetését még jóval az illetmények rendezéséről szóló 1904. évi XI. t. c.

Vasárnap és csütörtökön cigányzene mellett

Szent-István sörön

kívül kapható naponta friss

müncheni Spatenbräu

Marcoin Jenő kaszinó-vendéglősnél.

előtt saját terhükre feleltek, mintegy büntetésképpen a magasabb fizetési többlet után is fizették a 10%-ot. Ellenben a szűkkeblű községek előnybe jöttek azáltal, hogy az állam pótolja helyettük a korpótlékkal 2000, illetve 1000 koronáig terjedő jegyzőjük fizetését. Tehát jutalomként járadékot kapnak. Az arányos megterhelés elve nyer e szakasz e) pontjában kifejezést. Az új tagokra nézve 1908. év végéig beszámítható szolgálati évek utáni 10%-os járulékat a h) pont fentartja azon okból, mert tapasztalat szerint eme százalék felel meg a beszámítható évek kedvezményes nyugdíj-igény elnyerhetésére s mert ezek után 5% kiegészítések nem voltak. Ezáltal a régi tagok által létsített alapítóknak részeseivé válnak.

11. §-hoz. A befizetések esedékességét szabatosabban írja körül. Ami a nyugdíj kiszabásánál szükséges körülmény.

13. §-hoz. Az új tagok bevonása következtében úgy az orvosok, mint pedig az egyéb alkalmazottaknak a nyugdíjintézet választmányba jogosan kellett helyet adni.

30. §-hoz. A szabályzat 7. §-ának enyhítése szükségessé tette, hogy jelen szakasz szigorító intézkedése az érdekelt tagokat köteleességük teljesítésére serkentse. A tapasztalat a régi 7. §. illuzórius voltát igazolta. A legkritikább esetben lehetett végrehajtani. Miáltal a nyugdíj-intézet lett a káros, most pedig a hanyag mulasztó tagra hárul az ódium.

31. §-hoz. A nyugdíj kiszabásánál az előző §. szigorító intézkedése nyer alkalmazást. A 7. pont pedig segíteni fog az özvegyek nyomorúságán, amely körülményre nézve a jelen indokolás bevezető részében már kifejezés adatott.

34. §-hoz. A munkaképtelenség megállapításánál az intézeti orvosok, már saját érdekük szempontjából, részrehajlatlanul járnak el.

41. és 42. §§-okhoz. Ugy a régi, mint az új tagoknak alkalom adatik igényük érvényesítésére. Különösen a 41. §. c) pontja az eddigi mulasztásokat egyszersmindkorra pótolja.

43. §-hoz. A hátralékok megszüntetése parancsoló közérdek.

44. és 45. §§-okhoz. A méltányossági szempontot érvényesíti.

A jótékony nő-egyesület közgyűlése.

Nagybecskerek, május 4.

A nagybecskereki jótékony nőegyesület szombaton tartotta meg évről-évre közgyűlését, melyen megjelentek Steinitzer Gézáé elnök, dr. Mihálovics Ödöné alelnök, dr. Brájjer Lajosné, Bielek Antalné, özv. dr. Demkó Pálné, Hesse Edéné, Jankó Ágostonné, Jemrics Istvánné, Kokits Jánosné, Kokits Sándorné, dr. Mangold Samuné, Menezser Lipótné, dr. Perisics Zoltánné, Popovics Péci Szilárdné, Solymossy Lajosné, dr. Vinczehidny Ernőné egyetli tagok, Streitmánn Antal titkár és Szávic Sándor pénztárnok.

Steinitzer Gézáé elnök kijelenti, hogy a másodsorra kihirdetett közgyűlés, tekintet nélkül a megjelent tagok számára, az alapszabályok értelmében határozatképes. Üdvözlő a megjelent tagokat s a közgyűlést megnyitja.

Utána Streitmánn Antal, az egyesület titkárja, felolvassa az egyesület múlt évi működéséről szóló jelentését, melyből kiemeljük a következőket.

A nő-egyesület ez évi működése hű volt az egyesület hagyományaihoz. Csak oly szegényeket segélyezett, kik munkaképtelenek voltak s ezek közül is csak azokat, kik családi körülményeik vagy különös betegségeik miatt a szegényháza felvehetők nem voltak. A segélyezett közt voltak olyanok is, kik egykor jobb sorsban voltak, de idővel nyomorba jutottak s munkaképtelenné váltak.

Minden újabb segélyért jelentkezőt az elnökség felkereste lakásán. Csak az ott tapasztaltak és a szomszédok felvilágosítására ajánlotta a választmány a kérvényező segélyezésre, vagy elutasításra. A választmány nyolcszor tartott segélyező-ülést. Minden egyes ülésen 50—60 szegény kapott segélyezést. Ülésenkint 300—350 koronát osztottak ki közöttük. A gyermekvédelőligának 50, a népkisiskolai levesosztó-konyháknak 30 koronát adott az egyesület. Az ovodában rendezett karácsony-ünnepély alkalmából pedig 24 gyermeket ruházott fel teljes téli öltözékkel.

A közönség az egyesület kegyeletes munkásságát rokonszenvvel kíséri s tüntetőleg támogatja. A takarékpénztárak az idén is felkeresték kegyes adományokkal. A rendezett táncestély pedig 1083 korona 22 fillér tisztajövedelmet hozott. A jótékony nő-egyesület vezetése alatt áll ovodában Wiltschgo Leopoldina és Titze Ada szerető gondozása a lefolyt évben 128 gyermeket vonzott, 65 fiút és 63 leánykát. Ezek között 78 magyar, 47 német, 2 szerb és 1 spanyol anyanyelvű volt. Az idén az ovodában járványbetegség nem volt. Alapító tagok száma 13, rendes tagok száma 95, összesen 108.

Szávic Sándor pénztáros évi jelentése szerint a múlt évi összes bevétel 6356 kor. 74 fill., összes kiadás 5905 kor. 91 fill., maradék 450 kor. 83 fill. Kész vagyon 23258 kor. 22 fill. — A számvizsgáló-bizottság a pénztárt megvizsgálta és azt teljesen rendben találta. A jelentéseket a közgyűlés jóváhagyólag tudomásul veszi s az elnökségnek, a választmányoknak s a számvizsgáló-bizottságnak jegyzőkönyvi köszönetet szavaz.

A választmány tagjaivá választottak: Bánlaky Andrásné, Botka Béláné, dr. Brájjer Lajosné, Beller Istvánné, özv. dr. Demkó Pálné, Diensztl Emilia, dr. Dukesz Mártonné, özv. Filkovič Pálné, özv. dr. Grandjean Józsefné, dr. Gyorgyevics Milosné, Haidegger Ödöné, Hesse Edéné, Jankó Ágostonné, Jemrics Istvánné, Kokits Jánosné, Kokits Sándorné, özv. Lucsics Miklósné, dr. Mangold Samuné, Marton Andorné, Maurer Gyuláné, Menezser Lipótné, Müller Józsefné, özv. Napholz Ágostonné, Oldal Antalné, dr. Perisics Zoltánné, Popovics-Péci Szilárdné, Solymossy Lajosné, dr. Stassik Ferencné, dr. Vinczehidny Ernőné, dr. Weiserschan Józsefné, Weisz Izidorné, Zsiros Lajosné, özv. Zolkeovics Leoné.

A számvizsgáló bizottság tagjaivá Steinitzer Gézáé, Kellner Józsefet és Menezser Lipótot választották meg.

Ezzel a közgyűlés az elnökök zajos éltetése közben véget ért.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 6 1/2-től kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 7/45 óráig délután; ugyanazon napokon este 5-től 7-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délből gőzfürdő. A kádfürdő reggeltől este 7-ig nyitva marad.

A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület ingyenes olvasóhelyisége és könyvtára nyitva mindennap d. u. 5 órától este 10 óráig, vasár- és ünnepnapokon d. u. 2 órától este 10 óráig.

A városi főgimnázium szertárai nyitva minden vasárnap délelőtt 11 órától 12-ig.

Május 6. Számokérő tisztviszék.
Május 6. A jegyző-egylet közgyűlése.
Május 7. Jegyzői nyugdíj vál. ülése.
Május 7. Tavasz közgyűlés.
Május 11. Közig. biz. ülés.

A nagybecskereki róm. kath. hitközség Csernoch püspök beiktatásán. A nagybecskereki hitközség képviselőtestülete tegnap délután Franz J. L. elnöklete alatt ülést tartott, amelynek fő tárgya a hitközségnek Csernoch püspök temesvári beiktatási ünnepélyen való képviseltetése volt. Az ülésen résztvettek: dr. Anna Ernő, Baaden Károly, dr. Brájjer Lajos, Etlinger Péter, dr. Fialowski Béla, Grandjean Ede, dr. Haidegger Lajos, Harzer József, Hoff Nándor, Krcselics M., Lindhof János, Liptay István, Magyar Pál pápai kamarás-plebános, Opolcz Lajos, Steinitzer Géza, Wégling István és Weiserschan Mihály. A folyó hó 10-én végbemenő püspöki beiktatási ünnepélyen való résztvételre Franz J. L. hitközségi elnök vezetése alatt a következők választottak meg és kérték fel: Dr. Brájjer Lajos, dr. Fialowski Béla, Magyar Pál pápai kamarás-plebános, Mayer Rezső, dr. Perisics Zoltán polgármester, Steinitzer Géza és Weiserschan Mihály. Ezenkívül a képviselőtestület még több belső ügyvel foglalkozott.

A nagybecskereki állami ovodák felügyelő-bizottsága. A helybeli állami ovodák felügyelő-bizottságát a vallás- és közoktatási m. kir. miniszter folyó évi április hó 13-án 33549. számú rendeletével a következő kinevezett nőtágokkal egészítette ki: Botka Béláné, dr. Brájjer Lajosné, Franz J. L.-né, özv. Grandjean Józsefné, dr. Haidegger Lajosné, Haidegger Ödöné, Jankó Ágostonné, Kokits Sándorné, dr. Mihálovics Ödöné, Müller Józsefné, dr. Mangold Samuné, Steinitzer Gézáé, Szávic Sándorné, Oldal Antalné, dr. Perisics Zoltánné, dr. Várady Imréné, Weisz Izidorné és dr. Weiserschan Józsefné.

Az árvaház-egylet új alapító tagja. A nagybecskereki róm. kath. árvaház-egyletbe gróf Csekonics Endre v. b. t. tanácsos alapító tagul lépett be.

A kulturegylet ülése. A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület május hó 5-ikén, holnap délelőtt 11 órakor a megyei főjegyzői hivatalban igazgatósági ülést tart, melyen a magyar nyelvi ismétlő tanfolyamokhoz szükséges segédkönyvre kiírt pályázat pályamunkáival foglalkozik.

A kórházi bizottság ülése. A megyei kórházi bizottság szombaton Jankó Ágoston elnökletével ülést tartott, melyen jelen voltak: dr. Plechl Szilárd, dr. Haidegger Lajos, dr. Nónay Pál, dr. Fialowski Béla, dr. Weiserschan József,

dr. Brájjer Lajos és Szilágyi Albert. Az ülésen tudomásul vették a nagybecskereki kórház 1907. évi gazdasági jelentését és elfogadták az 1909. évi költségvetést azzal, hogy a takarítónök számát kettőről négyre emelik. Elhatározta a bizottság, hogy felszólítja a módosi elmebeteg kórház igazgató-főorvosát, hogy mikor ott egy-egy elmebeteg helye megüresedik, arról értesítse a megyei főorvost, hogy a megüresedett helyen megyebeli elmebeteg legyen elhelyezhető. Kimondották, hogy a nagybecskereki kórház megfigyelő osztályának átalakítása kívánatos s az átalakítás tervének és költségvetésének elkészítésével Knáb Adám mérnököt bízták meg. Több kisebb jelentőségű ügy elintézésével ezután az ülés véget ért.

A főgimnázium hangversenye. A kaszinó nagytermében régen gyűlt össze nagyobb és előkelőbb közönség, mint szombaton este, amikor a nagybecskereki főgimnázium ifjusága rendezte hangversenyét a Deáksegélyző-egylet javára. A tágas terem szorongásig megtelt hallgatósággal, melynek túlnyomó része természetesen fiatal nemzedékből került ki. Ott voltak: Botka Béla főispán, dr. Vinczehidny Ernő megyei főjegyző, dr. Várady Imre országgyűlési képviselő, Balácsi József főgimnáziumi igazgató, dr. Perisics Zoltán polgármester s közéletünk számos kitünősége. A hangverseny maga kényesebb igényeket is elégíthetett ki. Az ifjusági zenekar meglepő szabatossággal adta elő a Bánk bán egyveleget. Kiss Gyula pompás zongorajátéka zajos tetszést keltett. Jakabffy Guidó átgondolt szavazata feltétlen dicséretet érdemel. Ujházy Lajos és Forster Imre kettősét élénken megtapsolták. Sárffy Aladár (zongora) és Stagelschmidt Jenő (harmónium) igen szépen adtak elő egy „Faust” ábrándot. Lasztovicza Sándor Gabányi „A potyajeg” című monológiájával zajos derűlést és még zajosabb tapsot váltott ki hallgatóiból. Végül az ének- és zenekar előadta Stojanovics „Remete-dalát”, melyet szintén lelkesen megtapsoltak. Az ovációból bőven kijutott Ripka Imre karnagynak is, ki rövid idő alatt igen szép eredményt ért el ifjú gárdájával. A hangversenyt reggelig tartó táncmulatság követte. A sikerült estélyért Lendvay Márton főgimn. tanárt, a fáradhatatlan főrendezőt illeti a hála és elismerés.

A köz- és magántisztviselők egyesületének közgyűlése. A nagybecskereki köz- és magántisztviselők egylete tegnap tartotta meg dr. Perisics Zoltán polgármester elnöklete alatt rendkívüli közgyűlést. A szép számban látogatott közgyűlésen felolvasták a számvizsgáló-bizottság jelentését, amelyre nézve a közgyűlés Filo Róbert pénztárnosnak és Mattanovics Béla ellenőrnek, mint felelős számadóknak a felmentést megadta s ugy ezeknek, mint Szávic Sándor és Hausladen Máttyás számvizsgáló-bizottsági tagoknak jegyzőkönyvi köszönetet szavazott.

Halálozás. Mint részvétellel értesülünk, Bogcha Márton torontálmegyei árvaszéki ülnököt súlyos csapás érte. Édes atyja, Bogcha Pál tegnap 67 éves korában Nagybecskereken meghalt. Haláláról a család a következő gyászjelentést adta ki:

Özv. nagydómái Bogcha Pálné, szül. jászói Berezik Ilona, Bogcha Márton és felesége Elek Juliska, Bogcha Ilonka és ifj. Márton, valamint az összes rokonság nevében fájdalomtól megtört szívvel tudatják a jó férj, apa, nagyatya és rokon nagydómái Bogcha Pál folyó hó 3-án délből, hosszas szenvedés után életének 67. évében Nagybecskereken történt gyászos elhunytát. A boldogult hült tetemei folyó hó 4-én délután 1/5 órakor fognak a róm. kath. vallás szertartásai szerint Nagybecskereken a gyászházból (Amerika városrészt, Bajza-utca 5. szám) beszenteltetni és innen a helybeli róm. kath. sírkertben örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szentmise-áldozat pedig e hó 6-án d. e. 9 órakor fog a helybeli róm. kath. plebánia-templomban bemutatattani. Nagybecskerek, 1908. évi május hó 4-én. Aldás és béke poraira! Özv. Bogcha Pálné, szül. Berezik Ilona, felesége. Bogcha Márton, fia. Elek Juliska, menyé. Bogcha Ilonka és ifj. Bogcha Márton. unokái.

Torontálvármegye szabályrendelete a tudóvesztről. A tudóveszellenes egyesület múlt hó 20-án megtartott közgyűlésén többek közt azt a határozatot hozta, hogy megkeresi a vármegyét, hogy olynemű szabályrendeletet alkosson, mely a tudóvesz leküzdésére irányuló mozgalmat elősegítse. Ugyanezen közgyűlés dr. Vinczehidny Ernő vármegyei főjegyzőt kérte fel a szabályrendelet tervezetének kidolgozására. Dr. Vinczehidny elkészítette a szabályrendelet tervezetét s szom-

baton tárgyalta ezt a közgyűlés által kiküldött bizottság Jankó Ágoston alispán elnöklésével. A bizottság a szabályrendelettervezetet néhány kisebb módosítással magáévá tette s most a tervezetet a vármegye tavaszi közgyűlése elé terjesztik. A tervezettel a megyei állandó választmány már mai ülésén foglalkozni fog.

— **Elmaradt közgyűlés.** A nagybecskereki önk. tüzoltó-egyletnek tegnapi kitűzése volt közgyűlése vasárnap, folyó hó 10-ére lett elhalasztva.

— **A Ratzkovic-bizottság ülése.** A Ratzkovic-féle leánynevelő-intézet felügyelő-bizottsága ma délelőtt Jankó Ágoston alispán elnöklésével ülést tartott, amelyen elfogadták a múlt évi zárszámadásokat s megállapították az 1908. évi költségvetést, valamint néhány kérvényt intéztek el.

— **Uj köntös.** Lapunk mai száma némileg föl fog tűnni olvasóink előtt. Mintha külsejében valami idegenség lenne, amit eddig nem láttak. És ez úgy is van. A „Torontál” levette régi köntösét, elvetette a régi betűket s csupa új betűvel, új köntösbe öltözött. Az embereknel is szinte ünnepi számba megy az új ruha, a krónikás is megünnepli tehát a lap új köntösét, a mikor ezzel a rövid híradással köszönti tolla az új ölbetűket, a melyek viszont köszöntik az olvasót.

— **Eljegyzés.** Langfelder Leo elektromérnök Bécsből eljegyezte Hirtenstein Márk helybeli nagykereskedő bájos leányát, Jankát.

— **Flórián napja.** Ma van a tüzoltók védőszentjének, szent Flóriánnak névünnepe, melyet a tüzoltók mindenütt kegyelettel ünnepelnek. A nagybecskereki tüzoltók szintén a szokásos díszszel aldoztak védőszentjüknek s reggel az ortanyán összegyűlve, teljes díszben, hangos zenező mellett Kúhn János parancsnok vezetésével a plébánia-templomba vonultak, ahol Magyary Pál pápai kamarás-plébános misét mondott, a melyen a tüzoltókön kívül szép számu közönség vett részt. Délben diszlakoma volt. Ott voltak: Magyary Pál pápai kamarás-plébános, dr. Várady Imre országgyűlési képviselő, dr. Perisics Zoltán polgármester és közeletünk számos jelese. Felköszöntőket mondtak: Magyary Pál plébános, Kúhn János parancsnok, dr. Perisics polgármester, dr. Brájjer Lajos szerkesztő, dr. Várady Imre képviselő és többen. A társaság a késő délutáni órákig maradt együtt. A remek ebéd Kúhn Jánosné szakácsművészetét dicséri.

— **Egy selyem esőernyő** maradt a polgári iskola nagytermében legutóbb tartott keresztény nevelési szereteti vendégség alkalmával. Átvethető Szalay Józsefnél.

— **A szerb takarékpénztár zavarai.** A nagybecskereki szerb takarékpénztárnál felfedezett szabálytalanságokból kifolyólag szombaton, folyó hó 2-án délután 2 órakor a főhitelezők képviselői ülést gyűltek össze a szerb takarékpénztár helyiségeiben. E gyűlésen résztvettek: A prágai Zsivnosztenka Banka képviselője, a bécsi Ustredna Banka képviselője, a zürichi Milán, a zágrábi szerb bank képviselője, Karamata István és Zomborszky Izidor az újvidéki szerb szövetség képviselője, Ménin Iván, a pancsovai hitelbank megbízásából Nikolics és Vuko cégvezetők, a szegedi kereskedelmi és iparbank képviselője és a Torontálmegyei takaré- és hitelbank képviselője dr. Grósz Géza igazgató és dr. Pollák Győző. A gyűlésen semmiféle fix megállapodás nem történt, csak az adandó moratórium iránt tették meg a javaslatokat. Amint értesülünk, a szabálytalanságok legnagyobb része könnyelműen adott hitelből származik, amennyiben a váltótárcában feltalált kétes értékű anyag körülbelül 80.000 k.-t tesz ki, mely veszteséget a részvényeknek 40%-a való lebélyegzésével, azaz a 200.000 koroná alaptőkének 120.000 koronára való leszállításával óhajtnak kiegyenlíteni. Ugyanakkor tökefelemelést terveznek, melynek nagysága azonban ezidejűleg még megállapítva nincsen. Mivel a betevők bizalma nem rendült meg, a bank továbbra is megmarad. Ami pedig a betétvisszafizetéseket illeti, ezek mindaddig nem eszközöltek, míg a közgyűlés az új igazgatóságot meg nem választja, de azután is csak korlátozott határok közt fognak teljesíteni.

— **Az idegbántalmaknál,** melyek vérszegénység alapján fejlődtek ki (hysteria, neurasthenia, migrain, chorea) a buziásfürdői vasdus forrásokkal való ivógyógyászat és a fürdők használata speci-

fikus hatású. Az eset minősége szerint vagy a langyos hűvös szénsavas fürdők vagy a hidegvízgyógyászatnak különböző alakjai vétetnek alkalmazásba. — A buziásfürdői „Phönix” gyógyviz kapható gyógyszerárakban, drogeriákban és minden jobb fűszerüzletben.

— **A Narten-féle bioszkop.** A Gabona-téren fölállított Narten-féle bioszkop-színházban szombaton volt az első előadás. A színház bebizonyította az első előadással, hogy a mozgókép-színházak között a legkiválóbb helyet foglalja el, mert olyan képeket mutatott be a közönségnek, melyek úgy érdekes tárgyként, mint kiváló technikai részükkel a maguk nemében elsőrangúak. Az előadásra zsufolásig megtelt az elegánsan berendezett helyiség s a közönség mindvégig élvezettel nézte a szebbnél-szebb képeket. A bioszkop-vállalat minden második nap új műsort mutat be.

Színház, irodalom.

* **A budapesti kabaret-színház Nagybecskereken.** A Nagy Endre író vezetése alatt álló budapesti kabaret-színház holnap tartja első előadását a nagybecskereki városi színházban. Tegnapi és tegnapelőtti Szegeden játszott a társaság s a „Szegedi Napló” a többek közt ezt írja róla:

„Művészet az, amit az a kiválóan jól szervezett társaság produkál. Finomság, ötlet, jókedv, elmesség egy kis pikantiával fűszerezve, jellemzi a produkcióját. A műsorok nem trágár, az előadási módjuk pedig oly finom, hogy lefegyverzik még azokat is, akik nem hívei a kabaret műfajoknak. Nagy sikere volt a társaságnak, ezt bizonyították a minduntalan fölhangzott tapsok és a folytonos kacagások”.

* **Olasz opera Nagybecskereken.** Az olasz opera e hó 7-én kezd meg három estére tervezett vendégjátékát Bizet „Carmen” c. operájával. Az előadásnak különös érdeket kölcsönöz az a körülmény, hogy ezt az operát Nagybecskereken még egyáltalán nem adták.

* **A „Zenélő Magyarország”** közismert zenemű folyóirat ép most megjelent 358-ik füzeté ujjra a legjobb s kedvelt zongora-ujdonságokat közli, mint I. Siposs Antal, „Szerelmi rózsája” című hangulatos, szép dalát, Szepessy László gyönyörű szövegére. II. Franek Gábor, „Az utolsó ajándék” határos műdalát. III. Kusz Ferenc „Melancholia” francia népszerű boston-keringőjét, zongorára.

Elismert tény, hogy annyi zeneművet, s a legjobb hazai és külföldi szerzők kiváló ujdonságait, csak 6—8 koronáért szerezheti meg külön kiadásokban, amennyit egy füzeté ad e pompás zeneműfolyóiratnak; mégis rendkívül elterjedtsége miatt 6 korona, félévi előfizetésért 12 ily gazdag tartalmu füzetet s azon felül a 20 kiváló becses, 40 kor. bolti árt képviselő, zenemű ujdonságot tartalmazó „Husvétii zenealbum”-ot teljesen ingyen adja féléves előfizetőinek.

Előfizetések a most folyó január—juli félévre a „Zenélő Magyarország” (Klökner Ede) zeneműkiadóhivatalához, Budapest, VIII. József-körút 22. intézendők, honnan kívánatra kimerítő árjegyzék ingyen és bérmentve küldetik.

TÁVIRATOK.

Országgyűlés.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, május 4. (A „Torontál” eredeti távirata.) A képviselőház ma rövid ülést tartott, a melynek főnevezetessége az 1908. évi költségvetés beterjesztése volt, azonkívül az igazságügyminiszter terjesztett be három törvényjavaslatot.

Az ülést Rakovszky István alelnök nyitotta meg.

Nyomban az ülés megnyitása után Hoitsy Pál, a pénzügyi bizottság előadója beterjesztette az 1908. évi költségvetést s kérte annak napirendre tűzését.

Az elnök azt javasolja, hogy a költségvetés tárgyalását szerdára tűzzék napirendre, amihez a Ház hozzájárul.

Ezután Günther Antal igazságügyminiszter terjeszt be három törvényjavaslatot. Az egyik a Paraguay köztársasággal kötött egyezményről szól, a másik a birtokrendezésről s a harmadik az országos ügyvédi gyám- és nyugdíjintézményről. (Eljenzés.)

Ezzel az alig 10 percig tartó ülés véget ért.

A Polónyi—Lengyel-ügy.

A vasárnapi tárgyalás.

Budapest, május 4. (A „Torontál” eredeti távirata.) Fokozott érdeklődés mellett folytatták tegnap, vasárnap is a Polónyi-Lengyel-ügy tárgyalását. A tárgyalási terem zsufolásig megtelt. Már az ügyész, az esküdtek is elfoglalták helyeiket, mikor Zsitvay elnök a két szavazó-bíróval helyeiket elfoglalták. A teremben halotti csend van.

Zsitvay elnök az ülést tízenegy óra után nyitja meg. Kérde a feleket, hogy van-e valami mondani valójuk szombaton tett előterjesztésére?

A felek hallgatnak, Polónyi azonban feláll, mond valamit, az elnök nem hallja és ugyanabban a pillanatban Balázs ügyész szót kér az elnöktől.

Balázs kir. ügyész mielőtt előterjesztéséhez kezdene, bocsánatot kér, ha kissé hosszadalmas lesz. De kénytelen vele, mert ezzel tartozik a törvénynek, a becsületnek, az igazságnak. Hosszasabban beszél a per anyagáról, majd általános megdöbbenést keltő nyilatkozatot tesz.

— Tegnapi tanuja volt az esküdtek kijelentésének, amely perjogi szempontból a tárgyalást ugyszólván semmissé teszi. Törvénytelen az is, hogy az esküdtek véleményüket már kinyilatkoztatták.

Zsitvay elnök tiltakozik az insznuáció ellen; nem engedi az esküdteket meggyanúsítani. Ha a kir. ügyész így folytatja beszédét, akkor felfüggeszti a tárgyalást és egy másik kir. ügyész kiküldését fogja kérni.

Balázs ügyész bocsánatot kér, de bebizonyítja, hogy az esküdtek előre ítétek. Sőt egy esküdt, akinek a nevét elhallgatja.

Az összes esküdtek: Nevet kérünk, ki volt az a gyalázatos?

Balázs ügyész: A nevét elhallgatom. Az esküdtet hibásan bár, de becsületes lelki meggyőződése vezette hozzám és kijelentette, hogy tudja az esküdteknél számszerű véleményét. (Óriási megdöbbenés, zugás: hallatlan! kiáltások.)

Zsitvay elnök hihetetlenül néz az ügyészre, pillanatokig szóvalan marad, majd halkán mondja: lehetetlen! Most az esküdtek felé néz: Ki volt az? — szól erőlyesen.

— Ki volt az? Ki volt az? — kiáltják ingerülten az esküdtek.

Balázs ügyész: Az illető esküdt, ha én megtettem előterjesztésemet, megnevezi magát.

Ezután elmondja, hogy az esküdt elmondta neki, hogy hányan szavaznak Lengyel mellett és hányan Polónyi mellett. Neki tehát törvényes kötelessége, hogy a tárgyalás felfüggesztését kérje mindaddig, amíg új esküdtbírószág elé kerülhet az ügy.

Zsitvay elnök: Mivel az ügyészre a hivatalos titok megtartása kötelező, kéri azt az esküdtet, aki ezt a szabálytalanságot elkövette, nevezze meg magát.

Az esküdtek felugrának helyeikről és kiabálják: Nevezze meg magát az, aki ezt a szégyent megtette velünk.

Zsitvay elnök izgatottan, a haragtól kikelve kérde: Ki volt az, aki az ügyész urhoz ment és ezt a nagy hibát elkövette?

Mindenki lázas izgatottsággal lesi, várja, hogy melyik esküdt vállalja az áruást.

Az esküdtek padjai előtt egy kis asztal mellett ül Mahunka Imre pót-escüdt. Idegesen izeg-mozog a helyén, amíg csak egyszer feláll és beismeri, hogy ő követte el a törvényteleniséget.

Általános moraj, zugás támadt a teremben.

Zsitvay elnök: A kir. ügyész ur előterjesztése miatt határozathozatalra a bíróság visszavonul.

A teremben izgatottan tárgyalják az esetet, mindenki biztosra veszi, hogy új esküdtszék elé viszik az ügyet.

Zsitvay elnök alig tíz perc múlva újra megnyitja a tárgyalást és kijelenti, hogy a törvényszék elutasítja a kir. ügyész előterjesztését, mert a pótesküdt által elkövetett szabálytalanság miatt felesleges új esküdtbíróvágot delegálni.

Polónyi szót kér, hogy az elnöknek tegnapi előterjesztésére válaszoljon.

Zsitvay elnök: A tárgyalás elején nyilatkozattételre felszólította a feleket, de senki sem nyilatkozott. A szót most nem adja meg.

Polónyi: Kijelenti, hogy ő nyilatkozni akart, de az elnök előbb az ügyésznek adta meg a szót.

Zsitvay elnök: Majd a bizonyítás kiterjesztéséről szóló törvényszéki határozat felolvasása után megadja a szót.

Ezután az egyik szavazó-bíró a törvényszék határozatát olvassa fel, mely szerint a további bizonyítást csak a Dunagőzhajózási partbérlet ügyében engedi meg a főváros közgyűléseinek jegyzőkönyvével.

Zsitvay elnök: Kijelenti, hogy a határozat ellen jogorvoslatnak van helye.

A kir. ügyész, Polónyi és Vázsonyi semmiségi panaszt jelentenek be.

Polónyi izgatottan kel fel helyéről és kijelenti, hogy ő már ebben az ügyben megtette kötelességét.

Zsitvay elnök: De kérem tessék bevárni...

Polónyi: Jogi helyettesemről gondoskodva van — a fiára mutat. — Én távozom.

Polónyi ingerülten hagyta el a tárgyalási termet. Ezután a főváros közgyűlési jegyzőkönyvek felolvasásával folytatták a bizonyítást.

Ezután Zsitvay elnök fölhevta Mahunka esküdtet, hogy igazolja eljárását.

Mahunka azzal mentegeti magát, hogy ő azt hitte, becsületbeli kötelessége az ügyésznek elmondani azt amit tud.

Vázsonyi Vilmos védő kéri, hogy Mahunka pótesküdtet zárják ki a tárgyalásból.

Elnök: Erről majd később lesz szó. Most a kérdések föltevésére kerül a sor.

Mikovics bíró fölteszi a kérdéseket olyképpen, hogy igaz-e, hogy Lengyel Zoltán megrágalmazta Polónyi Gézárt; igaz-e, hogy olyan dolgokat állított róla, amelyek valóságuk esetén a főmagánvádlót egyrészt közmegegyezésnek, másrészt mint ügyvédet fegyelmi eljárásnak teszik ki, — és igaz-e, hogy a Beke-esetben olyanokat állított a vádlott a főmagánvádlóról, amelyek bűnvádi eljárásra is alkalmasak Polónyi ellenében?

Ezzel a tegnapi tárgyalás véget ért. Ma délelőtt szünet volt a tárgyalást délután 4 órakor nyitja meg az elnök.

Türr tábornok halála.

Budapest, május 4. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A tegnapi elhunyt Türr István halála nemcsak országszerte kelt mély részvétet, hanem a külföldről is számtalan részvétnyilatkozat érkezik. A nagy szabadsághős holttestét tegnap átszállították a Hungária szállodából a kerepesi-úti temető halottasházába s itt ma díszesen fölrovatalozták. Innen temetik el a tábornokot holnap nagy pompával a főváros adományozta diszshelyre.

Uj Kossuth-szobor.

Budapest, május 4. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A fejrémegyei Nagyparkáton tegnap leplezték le ünnepiesen Kossuth Lajos szobrát. A leleplezésen számos képviselő társaságában részt vett Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter is.

Az akadémia nagygyűlése.

Budapest, május 4. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A magyar tudományos akadémia Berzeviczy Albert elnöklésével tegnap tartotta hatvannyolcadik

nagygyűlését, amelyen kihirdették a pályázatok eredményét és a tagválasztásokat.

Az országos iparegyesület közgyűlése.

Budapest május 4. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Az országos iparegyesület tegnap tartotta évi rendes közgyűlését Matlekovics Sándor v. b. t. t. elnöklésével. A közgyűlésen Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter helyetteseként Szterényi József államtitkár jelent meg, aki hosszabb beszédet mondott, amelyben azt fejtegette, hogy immár semmi akadály nincs az önálló vámterület létesítésének. Ezután alelnököknek megválasztották: Falk Zsigmondot, Thék Endrét és Ullmann Adolfot.

Tüntetés Zágrábban.

Budapest, május 4. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Zágrábból sürgönyzik, tegnap délelőttre népgyűlést terveztek Surmin egyet. tanár nyugdíjazása miatt, de a hatóság nem engedte meg a gyűlést. Erre este nagy tüntetés következett, s a tüntetők összetűztek a rendőrséggel is, amely azonban csakhamar szétzavarta őket s többeket le is tartóztatott közülük.

A dánosi bünpör.

Budapest, május 4. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A dánosi rablógyilkos cigányok ügyében ma is folyt tovább a tárgyalás. Ma több tanut szembesítettek Lakatos Rozával.

Határidő-üzet.

Budapest, május 4. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tözsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (májusra 1908.)	24.04—
Buza (októberre 1908.)	20.52—
Rozs (októberre 1908.)	18.04—
Zab (májusra 1908.)	—
Zab (októberre 1908.)	13.28—
Tengeri (júliusra)	13.30—
Tengeri (májusra)	13.10—

Nyilttér.

(E rovat alatt közölték nem vállal felelősséget a szerk.)

Foulard és „Henneberg“
Nyers Bast selyem 75 kr.-tól
Chine feljebb, bérmentve és
Skót vámmentesen. Min tá
postafordultával.

Megrendelések bármely nyelven intézendők:
an Seidenfabrikt. Henneberg in Zürich.
(41/d-8.4)

Étvágytalanság, emésztési zavarok
legkönnyebben megszüntethetők rohitschi Tempel-forrás-víz időnkénti élvezete által. Régebbi keleti vagy idült ilyenmő bajoknál a Styria-forrás-víz (erősebb hatású) előnyösebben használható.

Magyarországi főraktár:
Hoffmann Józsefnél. Budapest, Báthory-utca 8.
(437-4.1)

Serravallo's
féle
CHINA-BOR vastartalommal
Hygienikus készítésű és 1908. Államdíj, díszoklevél és nagy aranyérem.
Erősítő szer: gyöngékedők, vérszegények és lábadozó betegek számára.
Étvágygerjesztő, idegerősítő, vérjavító ital.
Több mint 5000 orvosi elismerés.
J. SERRAVALLO, Trieste-Barcola.
Megrendelhető minden gyógyszerárban. 1/2 literes palack K. 2.60, 1 literes palack K. 4.80

Hirdetmény.

Az „Ujszentiváni tej- és más élelmi cikkeket értékesítő szövetkezet“ felszámolás alatt bejegyzett cég felszámoló-bizottsága közhírré teszi, hogy a szövetkezet felszámolása a nagykikindai kir. törvényszék 6486/1908. polg. sz. a. kelt végzésével bejegyezett.

Felhívatsnak mindazok, kiknek a szövetkezet ellen követeléseik vannak, hogy igényeiket ezen hirdetmény harmadszori közzétételétől számított hat hónap alatt okvetlenül bejelentsék, mert ellenkező esetben követeléseik figyelembe vétetni nem fognak.

A szövetkezet teljesen jókarban levő, lakóháznak is alkalmas épülete f. évi május hó 17-én d. u. 4 órakor nyilvános árverésen eladatik.

Eladó továbbá a teljesen jókarban levő Pfanhauser-féle Alfa-Seperátor fölözögép (turbín hajtással) az összes felszerelésekkel együtt.

Ujszentiván, 1908. évi április hó 29.

422-3.2

A felszámoló-bizottság.

Grabác község előjáróságától.

359/908. szám.

435-3.1

Pályázati hirdetmény.

Grabác községben lemondás folytán megüresedett községi rendőrbiztosi állásra pályázatot hirdetünk.

Pályázhatnak oly 24—40 éves korban levő csendőr- és rendőrtisztok, akik a magyar és német nyelvet szóban és írásban birják.

Sajátkezüleg írt kérvények a kor, eddigi alkalmazás, iskolai képzettség és erkölcsi magaviselet hiteles igazolásával f. év május hó végéig Grabác község előjáróságához benyújtandók.

Az évi fizetés 1000 korona. A megválasztott a fogyasztási adó kezelésével is megbizatik, mely után évi 200—300 korona mellékjövedelemre számíthat.

Kelt Grabácson, 1908. május hó 2-án.

A községi előjáróság.

Hirdetmény.

A „Torontál“ 84. és 85. számában a szerbneuzinai szerb egyházközségétől megjelent árlejtési hirdetmény szerint az árlejtés a szerbneuzinai szerb iskola helyiségében folyó évi május hó 10-én nem fog megtartatni.

Hogy mikor lesz az megtartva, az később hirdetve lesz.

Szerbneuzina, 1908. évi május hó 3-án.

433-1.1

Az elnökség.

Hirdetmény.

Alulírott községi előjáróság közhírré teszi, hogy a község határában mintegy 2500 holdon és Bóka község határában fekvő 1100 holdas községi birtokon gyakorlandó

vadászati jog

1908. évi július hó 26-tól 1914. évi július 25-ig terjedő hat (6) évre 1908. évi május hó 21-én d. e. 9 órakor Tor.-Szécsány községhezánál megtartandó nyilvános árverésen haszonbérbe fog adatni.

Árverési feltételek a jegyzői irodában bármikor betekinthezők.

Torontálszécsány, 1908. május 2-án.

436-2.1

Községi előjáróság.